

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

(anonymizovaný opis)

Okresní soud v Berouně rozhodl samosoudkyní Mgr. Marcelou Součkovou ve věci

žalobkyně: [Jméno žalobkyně], IČO [IČO žalobkyně] sídlem [Adresa žalobkyně] zastoupená
advokátem [Jméno advokáta] sídlem [Adresa advokáta]

proti

žalovanému: [Jméno žalovaného], narozený [Datum narození žalovaného] bytem [Adresa
žalovaného]

o zaplacení 8 691,50 Kč s příslušenstvím

takto:

I. Žaloba o zaplacení částky ve výši 8 691,50 Kč spolu s úrokem ve výši 12 % ročně z částky 8 236,50 Kč od [datum] do zaplacení, s úrokem ve výši 12 % ročně z částky [datum] úrokem z prodlení ve výši 12 % ročně z částky 8 691,50 Kč od [datum] do zaplacení, se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou podanou u soudu [datum] ve znění jejího doplnění domáhala proti žalovanému zaplacení částky ve výši 8 691,50 Kč s příslušenstvím. Žalobkyně uvedla, že právní předchůdkyně žalobkyně, [právní osoba], IČ [IČO], se sídlem [adresa] (dále jen „právní předchůdkyně žalobkyně“), uzavřela se žalovaným dne [datum] smlouvu o úvěru, jejíž součástí byly Všeobecné obchodní podmínky. Na základě smlouvy poskytla žalovanému spotřebitelský úvěr ve výši 136 337 Kč, který byl sjednán částečně za účelem konsolidace dřívějších závazků žalovaného ve výši 86 337 Kč, přičemž tato částka byla použita k úhradě dříve poskytnutého úvěru a zbývající část prostředků ve výši [částka] mohl žalovaný použít dle svého uvážení. Žalovaný se zavázal úvěr splácet s úroky pravidelnými 96 měsíčními splátkami ve výši 2 620 Kč, splatnými vždy k 17. dni příslušného kalendářního měsíce, počínaje dnem [datum]. Úvěr byl

úročen sjednanou úrokovou sazbou 16,9 % ročně, nicméně žalobkyně poukázala na to, že uplatňuje úrok z úvěru pouze ve výši 12 % ročně. Dále uvedla, že se žalovaný ve smlouvě zavázal hradit poplatky spojené s poskytnutím a správou úvěru, jakož i případné poplatky za pojištění, dle smlouvy a aktuálního sazebníku. Zdůraznila, že smluvní strany rovněž sjednaly právo banky připisovat vyúčtované úroky k jistině úvěru a možnost vyhlásit úvěr za okamžitě splatný v případě prodlení žalovaného s plněním jeho povinností. Pro případ prodlení byl žalovaný povinen hradit rovněž úroky z prodlení a další sjednané sankce. Ohledně posouzení úvěruschopnosti žalobkyně uvedla, že toto bylo provedeno zejména na základě informací poskytnutých žalovaným v rámci žádosti o úvěr, v níž žalovaný uvedl údaje o svých rodinných, osobních, majetkových a pracovních [datum] zesplatněn. O jeho zesplatnění byl žalovaný vyrozuměn a vyzván k úhradě dlužné částky. Pohledávka za žalovaným byla následně na základě smlouvy o postoupení pohledávek ze dne [datum], s účinností ke dni [datum], postoupena na žalobkyni. Postoupení pohledávky bylo žalovanému oznámeno dopisem ze dne [datum]. V průběhu smluvního vztahu dle tvrzení žalobkyně žalovaný uhradil částku 264 702,24 Kč. Do dne podání žaloby již neuhradil ničeho. Žalobkyně se tak žalobou domáhá zaplacení částky 8 691,50 Kč, sestávající z jistiny ve výši 8 236,50 Kč a z připsaných neuhrazených úroků ve výši 455 Kč, spolu s kapitalizovanými úroky z prodlení. Dále žalobkyně požaduje zaplacení úroků z úvěru ve výši 12 % ročně z částky 8 236,50 Kč a z částky 455 Kč, a zákonných úroků z prodlení ve výši 12 % ročně z částky 8 691,50 Kč, to vše od [datum] do zaplacení. Žalovaný ničeho nezaplatil, přestože byl před podáním žaloby vyzván k zaplacení dluhu.

2. Žalovaný se k žalobě nevyjádřil.

3. Soud rozhodl ve věci na základě předložených listin bez nařízení jednání podle § 115a o.s.ř., vzhledem k tomu, že ve věci lze rozhodnout jen na základě účastníky předložených listinných důkazů a u obou účastníků se má za to, že s takovým postupem souhlasili, neboť na výzvu soudu dle § 115a o.s.ř. nereagovali (§ 101 odst. 4 o.s.ř.).

4. Ze žádosti o poskytnutí úvěrového produktu ze dne [datum] a z posouzení úvěruschopnosti vyplývá, že žádost o úvěr měla být poskytnuta přes pobočkovou síť. Žalovaný měl v žádosti uvést, že je svobodný, bydlí v nájmu spolu se třemi osobami, které neměli žádný příjem. Žalovaný byl zaměstnán u spol. Saint-Gobain Sekurit ČR s.r.o. na dobu neurčitou s příjmem 27 865 Kč, což mělo být ověřeno výpisem z jeho účtu. Právní předchůdkyně žalobkyně ověřila, že žalovaný nebyl před uzavřením smlouvy v insolventci, dále ověřila jeho splátkovou morálku a v interní evidenci pak skutečnost, že u žalovaného neměla zaznamenány žádné negativní informace, např. záznam o podvodném jednání. Žalovaný měl uvést, že má výdaje ve výši 0 Kč, nájemné ve výši 5 000 Kč a nehradí žádné splátky. Žalobkyně proto stanovila životní výdaje žalovaného podle svého interního ekonomického modelu na částku 11 440 Kč. Dále zjistila, že žalovaný čerpal kontokorentní úvěr ze dne [datum] s úvěrovým limitem 10 000 Kč, který měl splácet po 833,33 Kč měsíčně a osobní úvěr ze dne [datum] s úvěrovým limitem 90 000 Kč, který měl splácet po 2 255 Kč, přičemž osobní úvěr měl být předmětným úvěrem konsolidován. Celkové měsíční splátky žalovaného činily 2 255 Kč a nové splátkové zatížení pak činilo 3 453 Kč.

5. Ze smlouvy o úvěru ze dne [datum], všeobecných obchodních podmínek, ceníku, standardních informací o spotřebitelském úvěru a oznámení o úrokových sazbách soud zjistil, že právní předchůdkyně žalobkyně měla uzavřít se žalovaným uvedenou smlouvu, na základě, které se zavázala poskytnout žalovanému účelový a nezajištěný spotřebitelský úvěr, jiný než na bydlení, ve výši 136 337 Kč. Úvěr měl být použit za účelem konsolidace dluhu žalovaného, vyplývajících z poskytnutého splátkového úvěru od společnosti [právní osoba] ve výši 86 337 Kč (na účet č. [č. účtu]). Právní předchůdkyně žalobkyně měla úvěr vést na úvěrovém účtu žalovaného č. [č. účtu]. Žalovaný se měl zavázat tento úvěr splácet formou inkasa z účtu č. [č. účtu], a to v 96 pravidelných měsíčních splátkách po 2 620 Kč nejpozději do [datum] spolu s úrokem ve výši 16,9 % ročně. Celkovou částku, kterou měl žalovaný zaplatit činila 252 278 Kč. Ve smlouvě bylo sjednáno pojištění úvěru žalovaného pro případ jeho neschopnosti úvěr splácet.

6. Z výpisu z úvěrového účtu č. [č. účtu] za dobu od [datum] do [datum] vyplývá, že žalovaný načerpal u právní předchůdkyně žalobkyně finanční prostředky ve výši 136 337 Kč, které byly dne [datum] poukázány ve výši 85 482,08 Kč na účet č. [č. účtu] a ve výši 50 854,92 Kč na účet žalovaného č. [č. účtu]. Toto čerpání potvrzuje i tabulka – „podklady pre súdne konanie“, podle níž pak žalovaný postupně zaplatil právní předchůdkyni žalobkyně za dobu od [datum] do [datum] celkem 264 702,24 Kč.

7. Z výpisů z účtu žalovaného č. [č. účtu] za dobu od ledna 2018 do prosince 2018 soud zjistil, že v lednu žalovanému na účet přišlo 28 229 Kč, odešlo 28 537 Kč, v únoru přišlo 34 402 Kč, odešlo 32 851 Kč, v březnu přišlo 21 195 Kč, odešlo 19 063,54 Kč, v dubnu přišlo 13 956 Kč, odešlo 17 822 Kč, v květnu přišlo 25 932 Kč, odešlo 26 124,71 Kč, v červnu přišlo 33 257 Kč, odešlo 32 787 Kč, v červenci přišlo 40 265 Kč, odešlo 38 201 Kč, v srpnu přišlo 122 112 Kč, odešlo 114 625 Kč, v září přišlo 32 373 Kč, odešlo 52 009 Kč, v říjnu přišlo 30 308 Kč, odešlo 30 455 Kč, v listopadu přišlo [částka], odešlo 36 041 Kč a v prosinci přišlo 80 006 Kč, odešlo 64 899 Kč. Z výpisu je patrné, že žalovanému byla poukazována mzda od zaměstnavatele Saint-Gobain Sekurit ČR s.r.o. v rozmezí od cca 14 000 Kč do 34 000 Kč. Žalovaný platil kartou u obchodníků a vybíral finanční prostředky z bankomatu. V červenci žalovaný obdržel částku 6 200 Kč od spol. Credit Portal a.s. a částku [částka] od spol. [právní osoba]. Ve výpisu je pouze v měsíci říjen uvedena částka 10 000 Kč a v měsíci listopad částka 10 100 Kč za nájem.

8. Poslední výzvou k úhradě dlužné částky ze dne [datum] byl žalovaný písemně informován o prodlení s úhradou dlužných splátek, a byl upozorněn na možnost zesplatnění úvěru v případě, že nezaplatí dluh do [datum]. Vzhledem k tomu, že žalovaný ani poté ničeho neuhradil, prohlásila právní předchůdkyně žalobkyně úvěr za okamžitě splatný rozhodnutím o okamžité splatnosti ze dne [datum].

9. Ze Smlouvy o postoupení pohledávek ze dne [datum] a její přílohy vyplývá, že banka postoupila svoji pohledávku za žalovaným žalobkyni ke dni [datum].

10. Z oznámení o postoupení pohledávky ze dne [datum] spolu s podacím lístkem ze dne [datum] soud zjistil, že žalovaný byl o postoupení pohledávky a výši závazku informován a vyzván k zaplacení dluhu žalobkyni.

11. Před podáním žaloby vyzvala žalobkyně žalovaného k dobrovolnému splnění závazku předžalobní výzvou ze dne [datum] v dodatečné lhůtě do [datum]. Výzva byla odeslána žalovanému téhož dne (viz podací lístek).

12. Soud z výše uvedených listinných důkazů zjistil následující pro rozhodnutí ve věci podstatné skutečnosti:

13. Právní předchůdkyně žalobkyně na základě žádosti žalovaného a po posouzení jeho úvěruschopnosti poskytla žalovanému finanční prostředky ve výši celkem 136 337 Kč za účelem splacení jeho dřívějšího závazku. Tyto finanční prostředky byly právní předchůdkyní žalobkyně dne [datum] poukázány ve výši 85 482,08 Kč na příslušný účet a ve zbylé výši 50 854,92 Kč na účet žalovaného. Žalovaný postupně zaplatil právní předchůdkyni žalobkyně částku ve výši 264 702,24 Kč. Vzhledem k tomu, že se žalovaný dostal do prodlení, právní předchůdkyně žalobkyně zesplatnila celý úvěr a vyzvala ho k jeho zaplacení. Žalovaný na dluh ničeho dalšího neuhradil ani na základě zaslané předžalobní výzvy, a je tedy se splněním svého zbývajícího peněžitého závazku v prodlení. K posouzení úvěruschopnosti žalované žalobkyně uvedla, že před uzavřením smlouvy byla posuzována bonita žalovaného na pobočce právní předchůdkyně žalobkyně na základě vyplněné žádosti, kde žalovaný uvedl příjem ve výši 27 865 Kč, který byl bankou ověřen z účtu žalovaného jako odpovídající a dále na základě svého interního ekonomického modelu, kdy i přes dříve poskytnuté úvěry bankou i mimo banky usoudila, že solventnost žalovaného je dostačující.

14. Při právním posouzení soud vycházel z ustanovení § 419 a § 1812 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“), tedy z toho, že mezi žalobkyní a žalovaným jde o vztah

ze spotřebitelské smlouvy, v důsledku čehož se k ujednáním odchylicím se od ustanovení zákona stanoveným k ochraně spotřebitele nepřihlíží.

15. Podle § 2395 o. z. se smlouvou o úvěru se úvěrující zavazuje, že úvěrovanému poskytne na jeho požádání a v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, a úvěrovaný se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky. Podle § 2396 o. z. úvěrovaný vrátí úvěrujícímu peněžní prostředky v měně, ve které mu byly poskytnuty. V téže měně platí i úroky. Podle § 2399 odst. 1 o. z. úvěrovaný vrátí úvěrujícímu poskytnuté peněžní prostředky v dohodnuté době, jinak do měsíce ode dne, kdy byl o vrácení požádán.

16. Podle § 2 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSÚ“), je spotřebitelským úvěrem odložená platba, peněžitá zápůjčka, úvěr nebo obdobná finanční služba poskytovaná nebo zprostředkovaná spotřebiteli.

17. Podle § 86 odst. 1 ZSÚ poskytovatel před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru nebo změnou závazku z takové smlouvy spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru posoudí úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů. Poskytovatel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet. Podle odstavce 2 téhož ustanovení, poskytovatel při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele posuzuje zejména schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů. Hodnotu majetku přitom zohledňuje tehdy, jestliže ze smlouvy o spotřebitelském úvěru vyplývá, že spotřebitelský úvěr má být částečně nebo úplně splacen výnosem z prodeje majetku spotřebitele, nikoli pravidelnými splátkami, nebo jestliže z finanční situace spotřebitele vyplývá, že bude schopen splácet spotřebitelský úvěr bez ohledu na své příjmy.

18. Podle § 75 ZSÚ je poskytovatel povinen provozovat svou činnost s odbornou péčí. Podle § 76 odst. 1 ZSÚ poskytovatel jedná čestně, transparentně a zohledňuje práva a zájmy spotřebitele.

19. Co se rozumí odbornou péčí, stanoví § 2 odst. 1 písm. p) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění ke dni uzavření smlouvy. Jde o takovou úroveň zvláštních dovedností a péče, kterou lze od podnikatele ve vztahu ke spotřebiteli „rozumně očekávat a která odpovídá poctivým obchodním praktikám nebo obecným zásadám dobré víry v oblasti jeho činnosti“.

20. Podle § 87 odst. 1 ZSÚ poskytne-li poskytovatel spotřebiteli spotřebitelský úvěr v rozporu s § 86 odst. 1 větou druhou, je smlouva neplatná. Spotřebitel může uplatnit námitku neplatnosti v tříleté promlčecí lhůtě běžící ode dne uzavření smlouvy. Spotřebitel je povinen vrátit poskytnutou jistinu spotřebitelského úvěru v době přiměřené jeho možností.

21. Podle § 78 ZSÚ je poskytovatel a zprostředkovatel při poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru povinen uchovávat dokumenty nebo jiné záznamy týkající se posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, po dobu nejméně 5 let ode dne, kdy zanikl právní vztah, nebo došlo k jednání, na jehož základě tyto dokumenty nebo záznamy vznikly.

22. Podle § 87 odst. 2 ZSÚ je-li spor o to, jaká je doba odpovídající možnostem spotřebitele podle odstavce 1, určí tuto dobu na návrh některé ze smluvních stran soud podle možností spotřebitele a v zájmu spravedlivého uspořádání práv a povinností smluvních stran s přihlédnutím k příjmu spotřebitele a jeho celkovým sociálním a majetkovým poměrům.

23. Podle § 87 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru změnil-li se možnosti spotřebitele, může soud na návrh některé ze smluvních stran sjednanou dobu nebo dobu určenou rozhodnutím změnit.

24. Podle § 588 o. z. soud přihlédne i bez návrhu k neplatnosti právního jednání, které se zjevně přiči dobrým mravům, anebo které odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek. To platí i v případě, že právní jednání zavazuje k plnění od počátku nemožnému.

25. Podle ustanovení § 2991 odst. 1 o. z. platí, že kdo se na úkor jiného bez spravedlivého důvodu obohatí, musí ochuzenému vydat, oč se obohatil. Podle odstavce 2 téhož ustanovení se bezdůvodně obohatí zvláště ten, kdo získá majetkový prospěch plněním bez právního důvodu, plněním z právního důvodu, který odpadl, protiprávním užitím cizí hodnoty nebo tím, že za něho bylo plněno, co měl po právu plnit sám. Podle § 2993 o. z. plnila-li strana, aniž tu byl platný závazek, má právo na vrácení toho, co plnila. Plnily-li obě strany, může každá ze stran požadovat, aby jí druhá strana vydala, co získala; právo druhé strany namítnout vzájemné plnění tím není dotčeno. To platí i v případě, byl-li závazek zrušen.

26. Podle § 1968 věta první o. z. dlužník, který svůj dluh řádně a včas neplní, je v prodlení; podle § 1970 o. z. po dlužníkovi, který je v prodlení se splácením peněžitého dluhu, může věřitel, který řádně splnil své smluvní a zákonné povinnosti, požadovat zaplacení úroku z prodlení, ledaže dlužník není za prodlení odpovědný. Výši úroku z prodlení stanoví vláda nařízením; neujednají-li strany výši úroku z prodlení, považuje se za ujednanou výše takto stanovená. Uvedeným prováděcím předpisem je pak nařízení vlády č. 351/2013 Sb., v platném znění.

27. Na podkladě shora uvedených skutečností soud dospěl k závěru, že podaná žaloba nebyla uplatněna po právu, neboť mezi účastníky nedošlo k platnému uzavření úvěrové smlouvy. Ve smyslu ustanovení § 86 odst. 1 ZSÚ je smlouva o spotřebitelském úvěru neplatná, pokud poskytovatel poskytl úvěr spotřebiteli, ač z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplynulo, že jsou zde důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet.

28. Soud dospěl k závěru, že právní předchůdkyně žalobkyně při posuzování úvěruschopnosti žalovaného nepostupovala s odbornou péčí ve smyslu citovaného zákona. Ačkoli žalovaný v žádosti uvedl, že žije ve společné domácnosti se třemi dalšími osobami bez vlastního příjmu, tato skutečnost nebyla ze strany právní předchůdkyně žalobkyně dostatečně zohledněna při vyhodnocení jeho skutečných životních nákladů. Přestože existence dalších osob ve společné domácnosti bez příjmu objektivně zvyšuje finanční zatížení dlužníka, právní předchůdkyně žalobkyně stanovila životní výdaje žalovaného paušálně podle interního modelu na částku 11 440 Kč, aniž by bylo zjištěno, zda tato částka odpovídá reálným výdajům domácnosti. Žalovaný v žádosti o úvěr uvedl, že má veškeré ostatní výdaje ve výši 0 Kč, což právní předchůdkyně žalobkyně bez dalšího akceptovala, aniž by tuto informaci ověřila či porovнала s údaji vyplývajícími z výpisů z bankovního účtu. Z výpisů z účtu žalovaného za období jednoho roku před uzavřením úvěrové smlouvy přitom jednoznačně vyplývá, že žalovaný své příjmy pravidelně téměř celé spotřeboval. V jednotlivých měsících byly částky přijaté na účet velmi blízké částkám, které z účtu odešly, přičemž žalovanému nezůstávala prakticky žádná finanční rezerva. Z těchto výpisů však bylo zřejmé, že žalovaný pravidelně vynakládal finanční prostředky na běžný provoz domácnosti, a dále že údaje o nájemném nejsou konzistentní, když nájemné bylo z výpisů jednoznačně identifikovatelné pouze v některých měsících a v odlišné výši, než jaká byla uvedena v žádosti. Právní předchůdkyně žalobkyně se těmito rozpory nijak nezabývala a nevyhodnotila je při posouzení úvěruschopnosti žalovaného. Současně právní předchůdkyně žalobkyně nedostatečně zohlednila skutečnost, že žalovaný v rozhodném období čerpal další úvěrové produkty, a to nejen deklarovaný kontokorentní a osobní úvěr, ale též finanční prostředky od dalších nebankovních subjektů. Tyto skutečnosti měly být významným signálem zvýšené finanční zátěže a potenciální platební nestability žalovaného, avšak právní předchůdkyně žalobkyně je při posouzení jeho úvěruschopnosti nezahrnula do celkového hodnocení. Soud má za to, že právní předchůdkyně žalobkyně vycházela převážně z formálních údajů uvedených žalovaným, aniž by aktivně zjišťovala jeho skutečnou ekonomickou situaci, a spokojila se s mechanickou aplikací interního modelu výdajů. Takový postup nelze považovat za řádné a odpovědné posouzení

úvěruschopnosti, zejména s přihlédnutím k tomu, že žalovaný byl jediným příjemcem domácnosti, ve které žily další tři osoby bez příjmu, a že současně již čerpal další úvěrové závazky.

29. Soud doplňuje, že k absolutní neplatnosti smlouvy přihlédl z úřední povinnosti ve smyslu § 588 o. z., neboť měl za to, že § 86 a 87 zákona č. 257/2016 Sb. je třeba vykládat ve prospěch spotřebitele a vyvozování pouze relativní neplatnosti úvěrové smlouvy za použití pouze gramatického výkladu uvedených ustanovení by znamenalo popření smyslu a účelu zákonné povinnosti zkoumání úvěruschopnosti vůbec, a vedlo by i k výraznému snížení ochrany spotřebitele jako slabší strany, závislé jen na jeho vlastní aktivitě, což zcela jistě nebylo záměrem zákonodárce. Jak vyplývá např. z rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 9.1.2020, č. j. 27 Co 280/2019- 46 „české spotřebitelské právo je mimo jiné částečně transponovanou směrnicí č. 93/13/EHS a ve vztahu ke spotřebitelskému úvěru pak transponovanou směrnicí č. 2008/48/EHS. Článek 8 směrnice č. 2008/48/EHS ve svém odst. 1 stanoví, že členské státy zajistí, aby před uzavřením úvěrové smlouvy věřitel posoudil úvěruschopnost spotřebitele na základě dostatečných informací získaných případně od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, na základě vyhledávání v příslušné databázi. Členské státy, jejichž právní předpisy vyžadují, aby věřitelé posoudili úvěruschopnost spotřebitelů na základě vyhledávání v příslušné databázi, mohou tento požadavek zachovat. Podle článku 23 uvedené směrnice členské státy stanoví pravidla pro sankce za porušení vnitrostátních předpisů přijatých na základě této směrnice a přijmou veškerá nezbytná opatření k zajištění jejich uplatňování. Stanovené sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující. Směrnice samy sice nemají tzv. horizontální účinek, tedy textu směrnice se nelze ve vztahu mezi jednotlivci přímo dovolávat (viz např. rozhodnutí Soudního dvora ve věci C-91/92, Faccini Dori, srov. též stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. 10. 2013, sp. zn. Cpjn 200/2011, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 79/2013). Postulát o ochraně spotřebitele obsažený v dotčených směrnících tak směřuje především k zákonodárci (aby správně provedl transpozici směrnice do národního práva), nicméně v rámci tzv. nepřímého účinku směrnic i k národním soudům a k jejich povinnosti volit v rámci národního práva ex offo eurokonformní výklad tak, aby uvedeného účelu bylo dosaženo (viz např. rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci C-106/89, Marleasing SA, z [datum], ve vztahu k úvěrům pak ve věci C-377/14, Radlinger, z 21.4.2016), nebo C-76/10, Pohotovost, z 16.11.2010). Možnost, aby soud sám rozhodl o nepoužití ustanovení vnitrostátního práva, jež by bylo v rozporu s právem Evropských společenství (tedy i o případném rozhodnutí contra legem) byla připuštěna i v již zmíněném usnesení pléna Ústavního soudu ze dne 9.2.2011, sp.zn. Pl. ÚS 1/10 (srov. bod 34., 35. uvedeného usnesení Ústavního soudu).“ Soudní dvůr EU pak v tomto směru rozhod rozsudkem ze dne 5.3.2020 ve věci C 679/18, v němž soud konstatoval, že „Články 8 a 23 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS musí být vykládány v tom smyslu, že vnitrostátnímu soudu ukládají, aby z úřední povinnosti zkoumal, zda došlo k porušení předsmmluvní povinnosti věřitele stanovené v článku 8 této směrnice, tj. povinnosti posoudit úvěruschopnost spotřebitele, a vyvodil důsledky, které z porušení této povinnosti vyplývají ve vnitrostátním právu, za podmínky, že sankce splňují požadavky tohoto článku 23.“ Z výše uvedeného je zřejmé, že při posuzování úvěruschopnosti žadatele o úvěr je třeba zabývat se nejen jeho příjmy, ale i výdaji, a tyto porovnat a zkoumat i způsob plnění dosavadních dluhů.

30. K otázce zkoumání úvěruschopnosti soud v podrobnostech odkazuje na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 7. 2018, sp. zn. 33 Cdo 2178/2018, (PR [číslo] s. 757), dle něhož, „věřitel nedostojí povinnosti postupovat s odbornou péčí při posouzení schopnosti spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, vyjde-li z objektivně nedoloženého osobního prohlášení dlužníka o jeho osobních, výdělkových a majetkových poměrech. Na tom nic nemění, že dlužník není evidován v databázích dlužníků. Dostatečnými informacemi dokladující úvěruschopnost spotřebitele nejsou

míněny informace získané toliko od spotřebitele. Odborná péče předpokládá údaje, které dlužník věřiteli uvedl, ověřit, resp. objektivně podložit minimálně potvrzením zaměstnavatele dlužníka. Nepochybně klíčová je i povinnost věřitele využívat veřejně dostupné informace, jakými jsou např. státem publikované údaje o životním a existenčním minimu podle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, a o průměrných výdajích obyvatelstva (databáze Českého statistického úřadu), a tyto porovnávat se známými nebo od spotřebitele zjištěnými (ne pouze tvrzenými) informacemi o jeho příjmech a výdajích.“ V této souvislosti soud zmiňuje též aktuální nálezovou judikaturu Ústavního soud ČR (nález ze dne 26. 2. 2019, sp. zn. III. ÚS 4129/18), v níž byla rovněž dovozena absolutní neplatnost smlouvy o spotřebitelském úvěru při absenci náležitého zkoumání úvěruschopnosti dlužníka. Tento soud jednoznačně uzavřel, že poskytovatel spotřebitelského úvěru má jednoznačnou povinnost prověřit spotřebitelovu schopnost plánovaný úvěr splatit. Uložením a řádným splněním této povinnosti přitom není chráněn jen samotný dlužník (spotřebitel) a věřitel jako poskytovatel úvěru, ale také v širším pojetí sama společnost jako taková. Přitom nejde podle Ústavního soudu o žádný zvlášť přísný či dokonce nepřiměřený požadavek; to, zda je reálné splacení dluhu je přece celkem výchozí zásada, kterou by jako obecný princip měly soudy vzít v úvahu bez ohledu na to, zda je v nějakém zákoně výslovně zakotven, anebo nikoli.

31. Soud má proto za to, že právní předchůdkyně žalobkyně nedostatečně prověřila úvěruschopnost žalovaného před uzavřením úvěrové smlouvy, a z tohoto důvodu smlouvu posoudil jako neplatnou dle § 87 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s ustanovením § 588 o. z.

32. Vzhledem k tomu, že bylo prokázáno, že právní předchůdkyně žalobkyně poskytla žalovanému částku ve výši 136 337 Kč a že žalovaný zaplatil celkem 264 702,24 Kč (tedy dokonce více, než byla celková výše úvěru), nebylo možné žalobě vyhovět, neboť na straně žalovaného nevzniklo ani bezdůvodné obohacení, které by byl povinen vydat. Ze všech výše uvedených důvodů soud žalobu zamítl, jak ve výroku I. rozsudku uvedeno.

33. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 142 odst. 1 o. s. ř., když žalovanému, který byl ve sporu úspěšný, a náležel by mu nárok na úhradu vynaložených nákladů na soudní spor podle poměru úspěchu ve věci, žádné náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není odvolání přípustné (ustanovení § 202 odst. 2 o. s. ř.).

Nesplní-li žalovaný povinnosti uložené mu tímto rozsudkem v uvedených lhůtách, může se žalobkyně domáhat po jeho právní moci výkonu rozhodnutí u soudu.

Beroun 30. dubna 2026

Mgr. Marcela Součková
samosoudkyně